

Lieta C-39/20**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2020. gada 27. janvāris

Iesniedzējtiesa:

Hoge Raad der Nederlanden (Nīderlande)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2020. gada 24. janvāris

Kasācijas sūdzības iesniedzējs:

Staatssecretaris van Financiën

Atbildētāja kasācijas tiesvedībā:

Jumbocarry Trading GmbH

Pamatlietas priekšmets

Pamatlieta skar strīdu starp *Staatssecretaris van Financiën* (Valsts sekretārs finanšu lietās, turpmāk tekstā – “*Staatssecretaris*”) un *Jumbocarry Trading GmbH* (turpmāk tekstā – “*Jumbocarry Trading*”) par *Jumbocarry Trading* paziņoto pieprasījumu samaksāt muitas nodokļus.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Saskaņā ar LESD 267. pantu iesniegtais lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par muitas parāda noilgumu. It īpaši tas skar jautājumu, vai noteikumus par muitas parāda noilguma termiņa apturēšanu var piemērot muitas parādam, kas radies pirms datuma, kad šie noteikumi ir stājušies spēkā, bet līdz šim datumam tam vēl nebija iestājies noilgums.

Prejudiciālie jautājumi

1. Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 952/2013 (2013. gada 9. oktobris), ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu, 103. panta 3. punkta b) apakšpunkts un 124. panta 1. punkta a) apakšpunkts ir piemērojams muitas parādam, kas bija radies līdz 2016. gada 1. maijam un kam līdz šim datumam vēl nebija iestājies noilgums?
2. Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, vai tiesiskās drošības un tiesiskās paļāvības principi nepieļauj šo piemērošanu?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

- Padomes Regulas (EEK) Nr. 2913/92 (1992. gada 12. oktobris) par Kopienas Muitas kodeksa izveidi (OV 1992, L 302, 1. lpp., turpmāk tekstā – “Kopienas Muitas kodekss”) 221. panta 3. punkts
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 952/2013 (2013. gada 9. oktobris), ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu (OV 2013, L 269, 1. lpp., turpmāk tekstā – “Savienības Muitas kodekss”) 22. panta 6. punkts, 29. pants, 103. panta 1. un 3. punkts, 124. panta 1. punkta a) apakšpunkts un 288. panta 2. punkts
- Komisijas Deleģētās Regulas (ES) 2015/2446 (2015. gada 28. jūlijs), ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 952/2013 attiecībā uz sīki izstrādātiem noteikumiem, kuri attiecas uz dažiem Savienības Muitas kodeksa noteikumiem (OV 2015, L 343, 1. lpp., turpmāk tekstā – “Deleģētā regula 2015/2446”) 8. panta 1. punkts

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

1. *Jumbocarry Trading* 2013. gada 4. jūlijā laišanai brīvā apgrozībā deklarēja porcelāna preču sūtījumu. Deklarācijā tā kā izcelsmes valsti norādīja Bangladešu, tādēļ tika piemērots preferenciālais muitas tarifs ar 0 % likmi. Kad šajā sakarā iesniegtais izcelsmes sertifikāts izrādījās nepatiess, *Inspecteur van de Belastingdienst* (nodokļu pārvaldes inspektors, Nīderlande, turpmāk tekstā – “*Inspecteur*”) 2016. gada 1. jūnijā rakstiski paziņoja *Jumbocarry Trading* par savu nodomu piedzīt muitas nodokļus, piemērojot standarta likmi 12 % apmērā. Šajā pašā vēstulē viņš deva uzņēmējsabiedrībai iespēju 30 dienu laikā izteikt savu viedokli. 2016. gada 18. jūlijā attiecīgais muitas parāds, kas bija radies 2013. gada 4. jūlijā, maksājuma pieprasījuma veidā tika paziņots *Jumbocarry Trading*.
2. Otrās instances tiesā, *Gerechthof Amsterdam* (Amsterdamas apelācijas tiesa, Nīderlande, turpmāk tekstā – “*Gerechthof*”), bija strīds par to, vai 2016. gada 18. jūlijā muitas parāds jau bija uzskatāms par dzēstu.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 3 *Gerechthof* uzskatīja, ka Savienības Muitas kodeksa 124. panta 1. punkta a) apakšpunktā esot noteikts, ka muitas parāds tiek dzēsts, ja parādniekam vairs nevar paziņot par muitas parādu saskaņā ar 103. pantu, t.i., ja ir pagājuši trīs gadi kopš muitas parāda rašanās dienas. Tas nozīmētu, ka attiecīgais muitas parāds ir ticis dzēsts vēl pirms 2016. gada 18. jūlija. Tomēr Savienības Muitas kodeksa 103. panta 3. punkta b) apakšpunktā ir paredzēts, ka attiecīgo trīs gadu termiņu aptur no brīža, kad muitas dienesti ir darījuši zināmu, ka tie plāno paziņot par muitas parādu, šādu apturēšanu piemēro no paziņojuma izdošanas dienas līdz tā termiņa beigām, kurā parādniekam tiek dota iespēja paust savu viedokli. Saskaņā ar Deleģētās regulas 2015/2446 8. panta 1. punktu attiecīgais laikposms ir 30 dienas. Tādējādi, piemērojot 103. panta 3. punkta b) apakšpunktu, attiecīgajam muitas parādam 2016. gada 18. jūlijā vēl nebūtu iestājies noilgums.
- 4 Tomēr *Gerechthof* uzskata, ka tādā situācijā kā izskatāmajā lietā iepriekš minēto tiesību normu piemērošanu nepieļauj Savienības tiesībās noteiktie tiesiskās drošības un tiesiskās paļāvības principi. Ņemot vērā Savienības Muitas kodeksa publicēšanas datumu (2013. gada 10. oktobris), muitas parāda rašanās brīdī (2013. gada 4. jūlijs) *Jumbocarry Trading* neesot bijis skaidrs un paredzams, ka tā varētu saskarties ar noilguma termiņa apturēšanu uz 30 dienām. Tādēļ *Gerechthof* uzskata, ka, pamatojoties uz Kopienas Muitas kodeksu (pirms Savienības Muitas kodeksa piemērotais tiesību akts), ir jāizvērtē, vai muitas parāds *Jumbocarry Trading* ir ticis paziņots savlaicīgi. Kopienas Muitas kodeksa 221. panta 3. punktā arī bija paredzēts trīs gadu noilguma termiņš, tomēr nebija paredzēta iespēja šo termiņu apturēt. Minētā iemesla dēļ *Gerechthof* nolēma, ka muitas parāds 2016. gada 18. jūlijā jau esot bijis dzēsts noilguma dēļ.
- 5 *Staatssecretaris* par šo nolēmumu iesniedza kasācijas sūdzību *Hoge Raad* (Nīderlandes Augstākā tiesa). Sūdzība ir vērsta pret iepriekš minētajiem *Gerechthof* apsvērumiem.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 6 No Tiesas judikatūras izriet, ka, nosakot jauna noteikuma piemērošanu *ratione temporis*, ir jānošķir procesuālie noteikumi un materiālo tiesību normas. Procesuālo noteikumu gadījumā vispārīgi ir jāuzskata, ka tos piemēro, sākot ar datumu, kad tie stājas spēkā, savukārt materiālo tiesību normas parasti interpretē tā, ka tās situācijām, kuras ir izveidojušās pirms šo tiesību normu stāšanās spēkā, piemēro tikai tad, ja no to formulējuma, mērķa vai struktūras skaidri izriet, ka tām ir piešķirama šāda iedarbība. Turklāt uzskata, ka jauna tiesību norma ir piemērojama, sākot no tā tiesību akta stāšanās spēkā, ar ko tā ir ieviesta, un ka, lai gan tā nav piemērojama juridiskajām situācijām, kuras ir radušās un galīgi izveidojušās pirms minētās spēkā stāšanās, tā ir tieši piemērojama attiecībā uz situācijas, kas ir radusies iepriekšēja tiesiskā regulējuma spēkā esamības apstākļos, sekām nākotnē, kā arī jaunām tiesiskām situācijām. Saskaņā ar

Savienības Muitas kodeksa 288. panta 2. punktu izskatāmajā lietā būtiskās tiesību normas piemēro no 2016. gada 1. maija.

- 7 No Tiesas judikatūras bez pamatotām šaubām neizriet, vai tiesību norma, kurā – kā Savienības Muitas kodeksa 103. panta 3. punktā – ir paredzēts atlikt noilguma termiņu, ir uzskatāma par materiālo tiesību normu.
- 8 Spriedumā lietā *Molenbergnatie* (C-201/04, EU:C:2006:136, 41. punkts) Tiesa attiecībā uz tolaik jaunā Kopienas Muitas kodeksa noteikumu piemērojamību ir lēmusi, ka attiecībā uz faktiem, ar kuriem ir saistīts muitas parāds, kuri ir radušies pirms Kopienas Muitas kodeksa stāšanās spēkā, ir jāpiemēro, no vienas puses, materiālās tiesību normas, kas ietvertas iepriekšējā tiesiskajā regulējumā, un, no otras puses, Kopienas Muitas kodeksā ietvertās procesuālās tiesību normas. Šajā kontekstā Tiesa līdz ar to attiecībā uz Kopienas Muitas kodeksa 221. panta 3. punktu 1994. gada 1. janvāra redakcijā ir lēmusi:

“Tā kā pēc Muitas kodeksa 221. panta 3. punktā noteiktā termiņa izbeigšanās iestājas parāda noilgums un tas tiek dzēsts, ir jāuzskata, ka šis noteikums ir materiāltiesiska norma”.
- 9 Ja saskaņā ar Kopienas Muitas kodeksa tiesību normām muitas parāda piedziņai paredzētais trīs gadu termiņš 2016. gada 1. maijā bija beidzies, no sprieduma *Molenbergnatie* var secināt, ka attiecīgais parādnieks ir ieguvis galīgu tiesisko stāvokli, no kā tam izriet tiesības un kam nedrīkst piemērot jaunus tiesību aktus. Tomēr izskatāmajā lietā *Jumbocarry Trading* muitas parādam 2016. gada 1. maijā vēl nebija iestājies noilgums. Šajā ziņā *Jumbocarry Trading* situācija atšķiras no tās, uz kuru attiecas sprieduma *Molenbergnatie* 41. punkts.
- 10 No vienas puses, varētu uzskatīt, ka muitas parāda noilguma termiņa apturēšana nepieļauj, ka muitas parāds tiek galīgi dzēsts. Šādas pieejas gadījumā pats noilguma tiesiskais regulējums, noilguma termiņš un gadījumi, kad paredzēts šo termiņu atlikt, ir jāuzskata par vienotu tiesisko regulējumu. Tas nozīmētu, ka *Jumbocarry Trading* 2013. gada 4. jūlijā ir ieguvusi galīgu tiesisko stāvokli Kopienas Muitas kodeksā paredzēto saistīto noilguma tiesību normu kontekstā, tādēļ tai nedrīkst piemērot nedz Savienības Muitas kodeksa 103. pantu, nedz 124. panta 1. punktu, ja tajos ir paredzēts atšķirīgs tiesiskais regulējums. Tādā gadījumā nebūtu svarīgi, ka *Jumbocarry Trading* muitas parādam 2016. gada 1. maijā vēl nebija iestājies noilgums.
- 11 No otras puses, varētu uzskatīt, ka ir jānošķir tiesiskais regulējums, kas reglamentē vien termiņa izbeigšanos, no tiesiskiem regulējumiem, kas attiecīgā termiņa izbeigšanos pakārto procesuālai darbībai piedziņas procedūras laikā. Tā, piemēram, izskatāmajā lietā termiņa izbeigšanās tiek atlikta Savienības Muitas kodeksa 22. panta 6. punktā noteiktā pienākuma uzklaut parādnieku pirms muitas parāda paziņošanas dēļ. Šādā gadījumā termiņa izbeigšanās atlikšanu procesuālās darbības (*Jumbocarry Trading* uzklautšanas) dēļ var uzskatīt par procesuālu noteikumu, kas ir nesaraujami saistīts ar Savienības Muitas kodeksa

22. panta 6. punktu. Ņemot vērā, ka procesuālo noteikumu gadījumā tiek uzskatīts, ka tos piemēro no brīža, kad tie ir stājušies spēkā, tas nozīmētu, ka Savienības Muitas kodeksa 124. panta 1. punkta a) apakšpunkts un 103. pants bija tūlīt piemērojami muitas parāda, kas radies Kopienas Muitas kodeksa piemērošanas laikā, piedziņas procedūrai, kas uzsākta 2016. gada 1. maijā vai pēc minētā datuma.
- 12 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, no Savienības Muitas kodeksa 124. panta 1. punkta a) apakšpunkta un 103. panta 3. apakšpunkta *ipso facto* nevar secināt, vai attiecīgos noteikumus pēc to būtības no 2016. gada 1. maija piemēro tāda muitas parāda plānotai piedziņai, kas radies Kopienas Muitas kodeksa piemērošanas laikā un 2016. gada 1. maijā saskaņā ar šo Muitas kodeksu vēl nebija dzēsts noilguma dēļ. Šī iemesla dēļ *Hoge Raad* uzdod Tiesai pirmo prejudiciālo jautājumu.
- 13 Ja uz pirmo jautājumu ir jāatbild apstiprinoši, atliek noskaidrot, vai ir pareizs *Gerechthof* viedoklis, ka attiecīgo Savienības Muitas kodeksa noteikumu piemērošana esot pretrunā Savienības tiesībās noteiktajiem tiesiskās drošības un tiesiskās palāvības principiem un tādēļ šie noteikumi nevarot tikt piemēroti *Jumbocarry Trading*.
- 14 Šai pieejai var izmantot argumentu, ka muitas parāda rašanās brīdī nebija skaidrs un paredzams, ka muitas noteikumi par piedziņu un noilgumu varētu tikt grozīti tādējādi, ka tiesību aktos tiks nostiprinātas tiesības tikt uzklautam pirms katras muitas dienestu uzsāktas piedziņas un ka no tā secīgi izrietēs, ka noilguma termiņu aptur uz laikposmu, kas paredzēts Deleģētās regulas 2015/2446 8. panta 1. punktā.
- 15 Tomēr varētu minēt arī argumentu, ka, iesniedzot muitas deklarāciju, parādnieks nedrīkst uzskatīt, ka procesuālie noteikumi netiks grozīti. Grozot procesuālo noteikumu, Savienības likumdevējam ir jālīdzsvaro, no vienas puses, Savienības intereses, kura gūst labumu no attiecīgā pasākuma, un, no otras puses, iesaistīto personu intereses, lai netiktu ietekmēts viņu tiesiskais stāvoklis. Savienības likumdevēja īstenotā līdzsvarojošuma pārbaude nav jāveic valstu tiesām, bet gan tā ir Tiesas kompetence. Pārbaudes gaitā ir jāprecizē, vai Savienības likumdevējs drīkstēja jauno tiesisko regulējumu, atbilstoši kuram parādniekam pirms katras muitas parāda piedziņas tiek dota iespēja 30 dienu laikā izteikt savu viedokli, sasaistīt ar noilguma termiņa apturēšanu uz šo laikposmu. *Hoge Raad* uzskata, ka, ņemot vērā, ka parādnieka tiesisko stāvokli šajā gadījumā stiprina obligāti piemērojamās tiesības izteikt savu viedokli 30 dienu laikā, nevar apgalvot, ka sasaiste ar noilguma termiņa apturēšanu uz šo laikposmu izraisa tādu attiecīgās tiesiskās situācijas pasliktinājumu, ka nedrīkst piemērot Savienības Muitas kodeksa 103. panta 3. punktu. Tomēr, tā kā par to pastāv šaubas, *Hoge Raad* uzdod otro prejudiciālo jautājumu.